

Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Komission kertomus neuvostolle ja Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle Yrittäjyyden Euroopan rakentaminen Yhteisön toimet pk-yritysten tukemiseksi”

(2002/C 107/20)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon komission kertomuksen neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Yrittäjyyden Euroopan rakentaminen – Yhteisön toimet pk-yritysten tukemiseksi, KOM(2001) 98 lopullinen,

ottaa huomioon komission 1. maaliskuuta 2001 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää aiheesta alueiden komitean lausunto,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 28. maaliskuuta 2001 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu valiokunta 6:n ”työllisyys, talouspolitiikka, yhteismarkkinat, teollisuus, pk-yritykset” tehtäväksi,

ottaa huomioon Lissabonissa ja Tukholmassa kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät yhteisön tulevista toimista EU:n kehittämiseksi maailman kilpailukykyisimmäksi ja dynaamisimmaksi tietopohjaiseksi taloudeksi,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheista ”Yritysten toimintaolosuhteiden yksinkertaistamista käsittelevän työryhmän kertomus – BEST-ryhmä” ja ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ’Yrittäjyyden ja kilpailukyvyn edistäminen’ – Komission vastaus BEST-ryhmän kertomukseen ja suosituksiin” (CdR 387/98 fin) ⁽¹⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa komission tiedonannosta ”Euroopan yritysten kilpailukyky ja maailmanlaajuistumisen haaste – Kannustuskeinot” (CdR 134/99) ⁽²⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission tiedonanto – Yrityspolitiikan haasteet osaamiselle rakentuvassa taloudessa – Ehdotus: neuvoston päätös monivuotisesta ohjelmasta yritysten ja yrittäjyyden hyväksi (2001–2005)” (CdR 185/2000 fin) ⁽³⁾,

ottaa huomioon lausuntonsa aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Innovaatiot osaamiselle rakentuvassa taloudessa” (CdR 468/2000 fin) ⁽⁴⁾,

ottaa huomioon valiokunta 6:n syyskuun 28. päivänä 2001 yksimielisesti hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 199/2001 rev. 2), jonka esittelijä oli Luc Van den Brande (B/EPP, senaatin jäsen, Flaamilaisen parlamentin jäsen),

katsoo, että pk-yritykset ovat erittäin tärkeitä Euroopan unionin ja jäsenehdokasmaiden talouskasvun ja työllisyyden kannalta ja että politiikan vaikutukset pk-yrityksiin on sen vuoksi tutkittava monilla aloilla,

hyväksyi 14. ja 15. marraskuuta 2001 pitämässään 41. täysistunnossa (marraskuun 14. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

1. Alueiden komitean kanta

1.1. AK arvostaa komission pyrkimystä esittää yleiskatsaus pk-yrityksille suunnatuista toimista. Komission kertomus tarjoaa hyvän, jopa yksityiskohtaisen yleiskuvan kaikista toimenpiteistä, joihin yhteisön tasolla on ryhdytty pk-yritysten tuke-

miseksi. AK käyttää tilaisuutta hyväkseen esittääkseen suosituksia paitsi komission kertomuksesta myös yleisesti yhteisön pk-yrityspolitiikasta.

1.2. Pk-yrityspolitiikkaan liittyy taloudellisia, sosiaalisia, alueellisia ja muita näkökohtia. Sitä ei pidäkään tarkastella erillään muista politiikan aloista eikä varsinkaan yrityspolitiikasta laajassa mielessä, sillä ne ovat toisiaan täydentäviä aloja. Pk-yritysten tulee siksi olla näkyvässä asemassa esimerkiksi toteutettaessa osaamistaloutta kehittävä ja huipputekniikan aloja tukevaa politiikkaa.

⁽¹⁾ EYVL C 293, 13.10.1999, s. 48.

⁽²⁾ EYVL C 57, 29.2.2000, s. 23.

⁽³⁾ EYVL C 22, 24.1.2001, s. 10.

⁽⁴⁾ EYVL C 253, 12.9.2001, s. 20.

1.3. Kertomuksesta ei käy kuitenkaan aina selvästi ilmi, onko lueteltujen toimien tarkoituksena yritysten yleisen toimintaympäristön parantaminen vai pienten ja keskiuurten yritysten kehittäminen ja edistäminen. Kertomuksessa ei kaikissa tapauksissa osoiteta asianmukaisesti – ehkä sen vuoksi, että pk-yritysten erityisluonnetta ei tunnusteta riittävästi yhteisön yrityspolitiikassa –, mitkä ovat toteutetun politiikan vaikutukset pk-yrityksiin.

1.4. Komissio korostaa oikeutetusti sitä, että lukuisat pk-yritykset ovat taloutemme innovaatiolähteitä. Pk-yritysten merkitys yhteisön taloudelle on kuitenkin tätä laajempi. Myös ns. perinteisten alojen yritykset voivat luoda työpaikkoja etenkin niukasti koulutetuille, joilla ei ole työnsaantimahdollisuuksia huipputekniikan alalla. Tällaisia työpaikkoja voi syntyä monin tavoin, esimerkiksi osuus- ja yhteisötalouden alalla.

1.5. Komission kertomus on kätevä työväline perusteellisen ja samalla kriittisen arvion tekemiseksi yhteisön yritys- ja pk-yrityspolitiikasta ja ehdotusten laatimiseksi tarvittavista tarkistuksista. AK on pakosta joutunut rajaamaan lausunnoissaan käsiteltävien aiheiden määrää, mutta kiinnittää kuitenkin tässä yhteydessä huomiota myös koko yritystoimintaa koskevaan komission tulevaan strategiaan (siinä muodossa, johon se muutettiin Lissabonin huippukokouksen jälkeen) sekä politiikan vaikutuksiin laajentumista ajatellen. AK kokoaa suosituksensa neljän teeman ympärille: yksinkertaisuus ja avoimuus, neuvottelu ja vuoropuhelu pk-yritysalan kanssa, pk-yritykset ja unionin laajentuminen sekä pk-yritykset ja alueellinen talouselämä.

1.6. Tässä yhteydessä on syytä huomauttaa, että kertomus olisi laadullisesti parempi, mikäli tulevia pk-yrityspolitiikan vaihtoehtoja selvitettäisiin päätelmissä nykyistä seikkaperäisemmin. AK odottaa asiaa selvitettävän julkaistavaksi ilmoitetussa tiedonannossa uuden talouden vaikutuksista yrityspolitiikkaan.

2. Alueiden komitean suositukset

2.1. Yksinkertaisuus ja avoimuus

2.1.1. Pienten ja keskiuurten yritysten kehitystä haittaa usein yhden ainoan ja ilmeisen – yritysystävällisen ja keskitetyn – palvelupisteen ("yhden luukun") puuttuminen. Voitaaneen selvittää, voivatko eurotiedotuskeskukset (Euro Info Centres, EIC) toimia tällaisina palvelupisteinä. Onhan pienillä yrityksillä tavallisesti muitakin huolia, kuin miten löytää tiensä yhteisön monimutkaisen lainsäädännön ja alaansa koskevien tukijärjestelmien kentässä. AK huomauttaa lisäksi, että yhden luukun järjestelmän tehokkuutta voidaan parantaa edistämällä kehittyneiden mutta kuitenkin asiakasystävällisten viestintätekniikoiden käyttöä. Kyseisten tekniikoiden käytön ansiosta on lisäksi

oltava mahdollista seurata asiakirjan etenemistä, jotta asianomainen yritys on koko ajan selvillä, mikä hallintotaho asiaa kunakin hetkenä käsittelee.

2.1.2. Alue- ja paikallisviranomaisilla on läheisyytensä vuoksi erinomainen paikallistuntemus pk-yritystoiminnasta. Ne voivat tarjota asiaankuuluvat välineet tiedon jakamiseksi hallinnollisista velvoitteista sekä tukitoimista. AK kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuuksia kutsua kyseiset viranomaiset osallistumaan aiempaa tiiviimmin eurotiedotuskeskusten toimintaan ja muihin EU:n aloitteisiin.

2.1.3. Monet kertomuksessa kuvatuista aloitteista ja toimita vaikuttavat epäilemättä myönteisesti yritystoiminnan yleisiin edellytyksiin yhteisössä, mutta on kuitenkin pakko kysyä, eikö vaarana ole päällekkäisyyksien syntyminen ja tavoitetaanko toimilla aina oikea kohderyhmä. AK kehottaa Euroopan komissiota arvestelemaan toimia asianmukaisesti yrittäjän näkökulmasta, sillä yrittäjät joutuvat hallitsemaan yrityksissään monenlaisia tietovirtoja ja tekemään päivittäin nopeita päätöksiä. Tämä tarkoittaa, että komission on tehtävä työtä yksinkertaistukseen ja selkeyttämiseen yhteisön tukitoimien kymmenlukuista joukkoa sekä parantaakseen pk-yritysten mahdollisuuksia hyötyä rahoitusvälineistä. Siten voidaan varmasti parantaa huomattavasti myös pk-yrityspolitiikan tehokkuutta ja tulokellisuutta.

2.1.4. Euroopan komission on pohdittava kiireellisesti, olisiko syytä parantaa eri tukiohjelmien keskinäistä koordinoitua ja vähentää niiden määrää. Kyseisen toimintatavan tulee käydä pänsä, sillä koko yrityspolitiikkaa hallinnoi ja koordinoi yksi ainoa pääosasto.

2.1.5. Yksinkertaistamalla ja selkeyttämällä aloitteita ja vähentämällä niiden määrää voidaan myös yksinkertaistaa ja selkeyttää toteutettujen toimien arviointia. AK kehottaa komissiota antamaan arvioinnissa suuren painoarvon pk-yrityspolitiikan tehokkuudelle.

2.1.6. Pk-yritykset kääntyvät viranomaisyhteyksissään usein välittäjinä toimivien neuvonta- ja tukipalveluja tarjoavien tahojen puoleen. Komission tulee siksi asettaa pk-yrityspolitiikasta selvää ja ajantasaista informaatiota näiden välittäjätahojen käyttöön, jotta toimilla tavoitetaan niiden lopullinen kohderyhmä eli pk-yrittäjät. Kyseiset välittäjät voivat puolestaan huolehtia siitä, että yksittäinen yrittäjä saa asianmukaista päivitettyä tietoa.

2.1.7. Komission on valvottava, että pk-yritysten useimmiten suppeat hallinnolliset voimavarat eivät muodostu haitaksi kilpailukyvyille. Tämä on erityisen tärkeää myös tarjouskilpailuissa. AK kehottaa tässä yhteydessä komissiota yksinkertaistamaan yhteisön noudattamia menettelyjä.

2.2. Neuvottelu ja vuoropuhelu pk-yritysalan kanssa

2.2.1. Pk-yrityslahko on hyvin epäyhtenäinen sekä siihen sisältyviä aloja että yritysten kokoa ajatellen. Kullakin alaryhmillä on omat erityispiirteensä, jotka tulee ottaa huomioon politiikassa. Näyttää siltä, että esimerkiksi useimmat innovaation ja huipputeknologian edistämistoimet on suunnattu ensisijaisesti keskisuurille yrityksille. Kuitenkin myös pienyritysten tulee voida saada äänensä kuuluville yhteisön yritys politiikassa. Myös ne tuottavat innovaatioita ja luovat uusia työpaikkoja.

2.2.2. Euroopan komissio keskusteleo perinteisesti pk-yritysten eurooppalaisten organisaatioiden kanssa. Niiltä kysytään mielipidettä pk-yritysalaa koskevista uusista lainsäädäntöaloitteista. AK katsoo, että perinnettä on vahvistettava ja siitä on tehtävä osa yhteisön yritys kulttuuria. Työnantajien ja itsenäisten ammatinharjoittajien lisäksi kuitenkin myös alan työntekijät on syytä kutsua osallistumaan jatkuvasti kyseisiin neuvotteluihin.

2.2.3. Muiden politiikan alojen ehdotuksilla ja toimilla on usein pk-yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia, ja niiden johdosta etenkin hallinnolliset velvoitteet lisääntyvät. Tämä koskee esimerkiksi ympäristöpolitiikkaa. AK kehottaa komissiota selvittämään etukäteen kaikkien toimien vaikutukset pk-yrityksiin sekä neuvottelemaan tarvittaessa alan toimijoiden kanssa.

2.2.4. Eräissä alakohtaisissa vuoropuhelukomiteoissa (eurooppalaisessa työmarkkinaosapuolten vuoropuhelussa) pk-yritykset ovat hyvin edustettuina. Koska pienyrityttäjäyteen liittyy erityisiä ongelmia, voitaisiin harkita erityisen sektorirajat ylittävän, pk-yrityslahkon työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun perustamista.

2.2.5. Euroopan komissio voisi pk-yrityksille tarkoitettuja uusia yhteisön toimia valmistellessaan varata tilaa uudenlaisille neuvottelumuodoille. Kyseeseen voisivat tulla muun muassa verkostojen kirjallinen kuuleminen tai kuulemistilaisuuksien järjestäminen. On pyrittävä saamaan mukaan tahot, joita kyseinen politiikka kaikkein suorimmin koskee, sekä koota yhteen erilaisia reaktioita etenkin, kun ala on niin epäyhtenäinen.

2.3. Pk-yritykset ja unionin laajentuminen

2.3.1. Koska Euroopan unionin politiikkaa sovelletaan myös ehdokasvaltioihin, olisi erityisen hyödyllistä yhtenäistä politiikkaa varten koottavan tiedon keruu. AK kehottaa komissiota valvomaan, että yhtenäisten tietojen keruu yritystoiminnasta tapahtuu ehdokasvaltiossa saman menetelmän mukaan kuin unionissa. AK suosittelee lisäksi, että menetelmän käyttöä laajennetaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin maihin.

2.3.2. Koska kolmas monivuotinen ohjelma pienten ja keskisuurten yritysten hyväksi on avoin myös yhdeksälle ehdokasvaltiolle, on toivottavaa tehdä lisätutkimuksia siitä, mitä mahdollisuuksia ohjelma voi tarjota kyseisten maiden pienille ja keskisuurille yrityksille, sekä tutkia, onko syytä toteuttaa lisäaloitteita. Saattaa esimerkiksi olla tarpeen parantaa ehdokasvaltioiden pk-yritysten mahdollisuuksia saada rahoitusta, sekä ryhtyä toimenpiteisiin rajanylittävien aloitteiden tukemiseksi.

2.3.3. Unionin laajentumisella ei ole vaikutuksia pelkästään ehdokasvaltioihin ja nykyisiin jäsenvaltioihin, vaan myös etenkin Keski- ja Itä-Euroopan muihin maihin. AK suosittelee, että kyseisiin maihin kohdistuvissa EU-toimissa kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota pieniin ja keskisuuuriin yrityksiin, jotta yrittäjyys saisi entistä enemmän sijaa yhteiskunnallis-taloudellisessa rakenteessa ja yleisessä yhteiskuntakulttuurissa.

2.3.4. Tukholmassa kokoontunut Eurooppa-neuvosto oli yhtä mieltä siitä, että ehdokasvaltiot sitoutetaan aiempaa aktiivisemmin Lissabonissa sovitun strategian tavoitteisiin ja menetelmiin. Onkin kohtuullista odottaa, että Euroopan komissio yhdistää kaikkiin tuleviin pk-yrityksiä koskeviin aloitteisiin arvioinnin aloitteiden vaikutuksista ehdokasvaltioihin ja etenkin niiden pk-yrityksiin.

2.3.5. Komissio korostaa pk-yrityspolitiikassaan erityisesti innovatiivisuutta ja huipputeknologiaa, mihin liittyy korkealaatuisten työpaikkojen luominen. Tämä on oikeutettua, mutta voidaan kuitenkin kysyä, onko ehdokasvaltioilla pk-yritystensä luonteen johdosta mahdollisuuksia ja voimavaroja ammentaa hyötyä käytettävissä olevista yhteisön rahoitusmuodoista. Osallistumiskynnys on kyseisten maiden osalta pidettävä riittävän matalana. Tällöin voidaan ottaa huomioon, että myös perinteisinä pidetyt alat voivat vaikuttaa merkittävästi talouden uudistamiseen.

2.3.6. Ehdokasvaltioiden yrityksille ja niiden organisaatioille on syytä tarjota osana laajentumista välineitä neuvotteluprosesseja hyödyntävän talouden ja työmarkkinaosapuolien vuoropuhelun vahvistamiseksi.

2.4. Pk-yritykset ja alueellinen talouselämä

2.4.1. Koska yritykset keskittyvät usein maantieteellisesti samoille alueille, tietotaloudella on vaikutuksia taloudellisen toiminnan ja työllisyyden alueelliseen jakautumiseen. Onkin tärkeää, että komissio huolehtii siitä, että kaikki alueet voivat hyötyä innovaatioita ja uutta taloutta koskevasta yritys politiikasta. Sama pätee sähköisen kaupankäynnin edistämispolitiikkaan. AK kehottaa komissiota hyödyntämään tarvittaessa rakennerahastoja, jotta voidaan auttaa epäsuotuisassa asemassa olevia alueita uudistamaan talouttaan.

2.4.2. Alue- ja paikallisviranomaisilla on erinomainen paikallistuntemus, ja ne ovat siksi etusijaisia kumppaneita toteuttaessa unionin yritys- ja pk-yrityspolitiikkaa. AK kehottaa komissiota punnitsemaan yhteisön politiikkaa (esimerkiksi vuosien 2000–2006 toimintasuunnitelmaa pk-yritysten hyväksi) alue- ja paikallisviranomaisten poliittisiin painopistealoihin nähden sekä järjestämään tarkoitusta varten mahdollisesti seminaareja.

2.4.3. Avoimen koordinoitimenetelmän painoarvo ja tehokkuus lisääntyvät, jos indikaattoreiden määrittelyssä ovat

mukana kaikki asiaankuuluvat tahot. Tärkeää on etenkin alue- ja paikallisviranomaisten osallistuminen. On mitä tähdellisintä, että kyseiset viranomaiset kutsutaan osallistumaan arviointivälineiden, indikaattoreiden sekä esikuva-analysissä käytettävien välineiden laadintaan.

2.4.4. Koulutuksessa ja opetuksessa on syytä kiinnittää huomiota yrittäjyyteen varteenotettavana nuorten työllistymisvaihtoehtona, kuten myös nuorten itsenäisten ammatinharjoittajien opastukseen alueelliset alakulttuurit huomioiden.

Bryssel 14. marraskuuta 2001.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Jos CHABERT
